

Η υποβάθμιση του δικηγορικού λειτουργήματος

Του **ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΥ ΑΝΤΩΝΙΟΥ**

«**Έ**κοντας περάσει καρκίνο, ομολογώ πως δεν ήταν τίποτα σε σύγκριση με αυτό». Τάδε έφη αναγνώστρια αγγλόφωνης κυπριακής εφημερίδας σε δημοσιευμένη επιστολή της, αναφερόμενη στην πενταετή ταλαιπωρία που υπέστη ως αποτέλεσμα αλληπάλλων αλλαγών δικηγόρων ένεκα λαθών και παραλείψεων. Δυστυχώς, χρειάζεται ένας τέτοιος ανατριχιαστικός παραλληλισμός για να γίνει καλύτερα αντιληπτό ένα φαινόμενο που κалπάζει ανεξέλεγκτο: η αυξανόμενη μειωμένη εμπιστοσύνη προς τον Κύπριο δικηγόρο, η οποία είναι – σε ανησυχητικά πολλές περιπτώσεις – βάσιμη.

Εθελουφλούν όσοι αρνούνται πως η σύγχρονη μέση αντίληψη της κοινής γνώμης για τον δικηγόρο είναι διάχυτη από προκατάληψη. Ο δικηγόρος στις μέρες μας τείνει να καταστεί ένα μαζικοποιημένο επάγγελμα παροχής υπηρεσιών, με ραγδαία αύξηση των υπηρεσιών εκείνων που μπορούν να θεωρηθούν νομικές μόνο ως προς το περιτύλιγμα. Λαμβάνει χώρα η αντικατάσταση του παραδοσιακού δηλαδή λειτουργήματος της δικηγορίας από ένα νέο υβριδικό «διαχειριστή» θεμάτων που απλά έχει νομική ακαδημαϊκή κατάρτιση. Ταυτόχρονα, ο μάχιμος δικηγόρος (που δεν σημαίνει απαραίτητα την αποκλειστική ενασχόληση με την επίλυση διαφορών στα δικαστήρια) διαφοροποιεί, υπό το φως των μετατοπίσεων στη σχετική αγορά, την προσέγγισή του και τον τρόπο υπό τον οποίο διεξάγει το λειτουργήμα του και μάλλον βρίσκεται σε αμυντική διάταξη. Αποτέλεσμα αυτού, άμεσα ή έμμεσα, είναι να διογκώνονται ομασμοδικές συμπεριφορές και ατασθαλίες που δημιουργούν στην ευρύτερη κοινή γνώμη τη λανθασμένη αντίληψη πως ο δικηγόρος είναι συχνά ένας

κοινός απατεώνας, ένας ασύστολος ψεύτης, ένα πρόσωπο που η μόνη του ικανότητα είναι απλά μια καλύτερη γνώση της νομοθεσίας από τον μέσο άνθρωπο, «λόγος» που ωθεί τον πρώτο να αντιμετωπίζει εκβιαστικά τον δεύτερο ως «ταμειακή μηχανή».

Παρά το γεγονός ότι στη νησιώτικη κοσμοαντίληψή μας η καχυποψία τείνει να είναι το εθνικό μας άθλημα (μετά από το κουτομπολιό ίσως), δεν θα έπρεπε ούτε καν να αιωρείται η όποια καχυποψία έναντι του δικηγόρου. Όπως θα διαβεβαιώσουν συνάδελφοι με πενταπλάσια πείρα από τον γράφοντα, η εμπιστοσύνη, όπως και σε κάθε διαπροσωπική σχέση, είναι ο θεμέλιος λίθος μιας υγιούς σχέσης δικηγόρου-πελάτη. Η κακή εικόνα για τους δικηγόρους, η οποία δεν είναι εκκολλαπτόμενη αλλά αποκρυσταλλωμένη, είναι ασφαλώς ισοπεδωτική και μηδενιστική και συμπαρασύρει μαζί της την πλειοψηφία, δικηγόρους αμέμπτου ήθους, εξαιρετικούς νομικούς, πραγματικούς υπηρέτες της Θέμιδος. Εφόσον όμως είναι έμφυτο στοιχείο της κυπριακής κοινωνίας να απαξιώνει εύκολα και να αφορίζει, γίνεται εύκολα αντιληπτό πως ο καθένας μας πρέπει να βάλει περισσότερο προσοχή στη διατράνωση των πραγματικών αξιών του και την προσήλωσή του στις αρχές, τη δεοντολογία και την ηθική που πρέπει να διέπουν την άσκηση του λειτουργήματός μας.

Ταυτόχρονα, μια ενδοσκόπηση δεν έβλαψε ποτέ κανέναν. Δυστυχώς, η δικηγορική ιδιότητα αλλά και το νεαρό της ηλικίας μου δεν επιτρέπουν συγκεκριμένο σχολιασμό (ούτε και έχω διάθεση να μου επιδοθούν αγωγές λιβέλλου – ή στιδίποτε άλλο – καλοκαιριάτικα). Για να μην αυτοανααιρεθεί όμως εντελώς ως άοριστο και προφασιζόμενο δικαιολογίες, το άρθρο αυτό θα αναφερθεί στο γεγονός ότι είναι κυρίως μια – έστω μικρή – μερίδα δικηγόρων που επέφεραν την α-

τυχώς γενικευμένη απέχθεια εκ μέρους της κοινωνίας. Δικηγόρος που θεωρεί εαυτόν υπεράνω του Νόμου είναι σαν τον γιατρό που θεωρεί εαυτόν υπεράνω της ασθένειας και αντίστροφα. Στα λειτουργήματα δεν συχωρούνται οι κακοπροαίρετοι και αλαζονικοί χειρισμοί και άσυλο δεν υπάρχει.

Δικηγόροι οι οποίοι έχουν κατά καιρούς στιγματίσει το λειτουργήμα υπάρχουν. Είναι αυτοί που καταδικάστηκαν για ποινικά αδικήματα του χειριστού είδους, είναι δε και αυτοί που διέφυγαν ακόμη και τη δίωξη για την έσοχατη πράξη τους και παραμένουν δικηγόροι. Είναι αυτοί που χρεώνουν το ένα μέρος ενός υπό διάλυση γάμου ως εάν να τιμολογούσαν μια κυβέρνηση διάδοχοι η οποία επιθυμεί να προσφύγει στο Διεθνές Δικαστήριο της Χάγης, αυτοί που ξεγελούν ανυποψίαστους ξένους, αυτοί που καταχρώνται την ιδιότητά τους για ίδιον όφελος, αυτοί που στη μανιόδη τους δίψα για συσσώρευση πλούτου και κοινωνική «καταξίωση» καταστρατηγούν κάθε δεοντολογική αρχή. Με τέτοια παραδείγματα, πώς ακριβώς περιμένουμε η κοινωνία να μας αντιληφθεί ως νομοταγή, προσπλωμένα στην αξιοκρατία, τη διαφάνεια και την ίδια τη Δικαιοσύνη, όντα;

Η είσοδος στη δικηγορία – και πριν από αυτήν στην ίδια την αχανή νομική επιστήμη – προϋποθέτει τον σεβασμό προς το Δίκαιο, ως το θεμέλιο που συγκρατεί τη συνοχή της κοινωνίας μας και διέπει κάθε πτυχή της ζωής μας. Όπως έχει αναφέρει και ο Λόρδος Bingham, το Δίκαιο (και το Κράτος του) είναι ό,τι πλησιέστερο σε μια παγκόσμια κοσμική θρησκεία. Οι δικηγόροι είναι συλλειτουργοί της Δικαιοσύνης, είναι δημιουργοί, προάγουν το Δίκαιο και αποτελούν αναπόσπαστο στοιχείο τόσο της απονομής της Δικαιοσύνης όσο και της Δημοκρατίας. Από μόνο του, το γεγονός πως οι ανωτέρω γραμμές αυτομάτως γίνονται αντιληπτές ως ρομαντικά

λογύδρια από τον αναγνώστη, σημαίνει πως έχουμε πρόβλημα.

Υπάρχει βέβαια και θέμα προάσπισης της τιμής του λειτουργήματος από το εκπροσωπούν αυτό σώμα. Αντί να σιχίει τα ιμάτιά του για την αύξηση του εταιρικού φόρου, ασ παρέμβει ο Δικηγορικός Σύλλογος και σε θέματα που άπτονται της Δικαιοσύνης, των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και του Κράτους Δικαίου. Ας εγκαταλείψει για λίγο την πάση θυσία προστασία της ψύχωσης της πλειοψηφίας του δικηγορικού σώματος με την εγγραφή ιθυνουσών εταιρειών και την παροχή αχυρανθρώπων στις θέσεις των αξιωματούχων. Ας εγκύψει σε θέματα καθαρά νομικά, που επηρεάζουν την οικονομία μας εξίσου, όπως για παράδειγμα η δημιουργία εκκατοντάδων προβληματικών νομικών σχέσεων καθημερινά δυνάμει ελαττωματικών, παράτυπων και ακυρώσιμων «συσκευασμένων» συμφωνητικών από ανίδεους.

Το άρθρο αυτό είναι μια απλή άποψη, η οποία δεν αναζητεί επικοινωνιακές εκστρατείες, καμπάνιες ωραιοποίησης ή αγαθοεργίες που να προσδίδουν επίπλαστη «τιμή» στο δικηγορικό λειτουργήμα. Αναζητείται αναδιάρθρωσή του ως ρυθμιζόμενο, αλλαγή στα κριτήρια απόκτησης της άδειας εξάσκησης του, ενδεχομένως και διαβάθμιση ή διαφοροποίηση στα είδη άδειας εξάσκησης. Τα αρμόδια όργανα γνωρίζουν καλύτερα πώς να μελετήσουν όλα τα ενδεχόμενα διεξοδικά και πώς να εφαρμόσουν ρεαλιστικές και ουσιώδεις λύσεις. Αν το επιθυμεί, ο Σύλλογος μπορεί να παραμείνει θεατής των εξελίξεων, χωρίς να προσμετρά τις συνέπειες της «εικόνας». Όσο δεν το κάνει, μας αφήνει όλους στο ίδιο καζάνι. Αν έτσι έχουν τα πράγματα, ας μας ενημερώσει εγκαίρως, διότι έχουμε και άλλο να εφαρμόσουμε την επιστήμη μας, τώρα που είναι νωρίς.

Ο κ. Αναστάσιος Αντωνίου είναι δικηγόρος.